

SÁCH

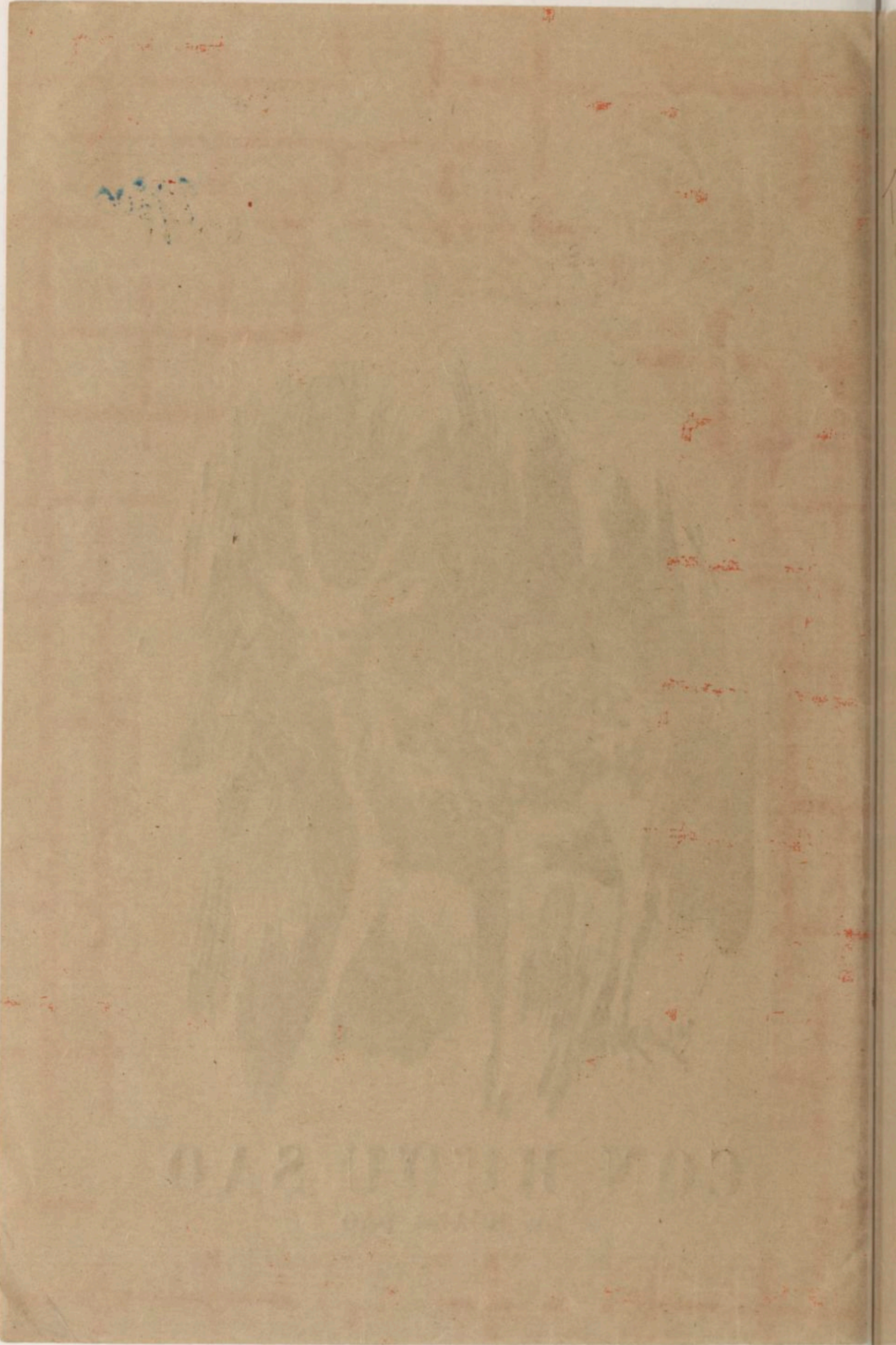
SỐ 31

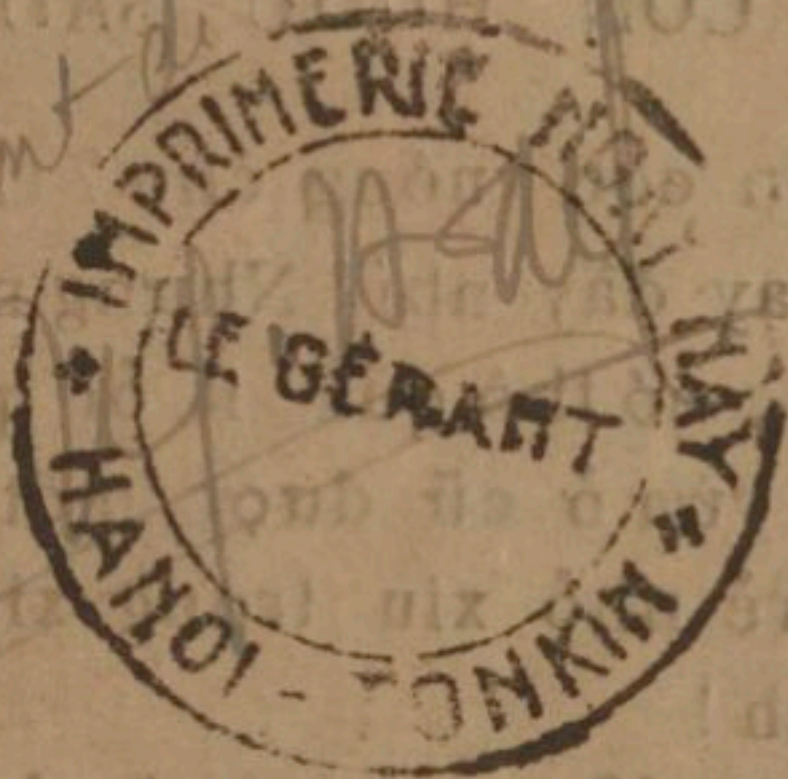


CON HƯƠNG SAO

của HOÀNG ĐẠO

ĐỜI NAY





CON HU'O'U SAO

của HOÀNG ĐẠO

Một đám mây vàng hiện ra ở phương đông, nằm ngang chân trời. Lá cây nặng trĩu sương đêm nghiêng mình và bỏ những giọt nước trong vắt rơi lộp bộp xuống nội cỏ. Tiếng hai con chim thú thỉ và thú thỉ nghe đã gần nhau lắm. Trời đã rạng đông.

Dưới gốc một cây trám trắng, trong bụi rậm, con hươu sao mẹ đương âu yếm thò lưỡi liếm đứa con mới đẻ, một con hươu sao nhỏ và gầy, đứng chập chững trên bốn chân còn run run vì yếu ớt quá. Một con chim chích chòe, ý chừng vừa mới ngủ dậy, ở trên cành cao bay là xuống đậu gần hai mẹ con con hươu, vênh đuôi lên mấy cái, nhìn tả nhìn hữu để làm duyên rồi nói :

— Mẹ tròn con vuông chứ? Chích! chích! Trông nó hay đấy nhỉ! Nhưng nó to lớn làm sao! Và lông nó thô quá, ít ỏi quá. Hôm nọ chị tôi cũng vừa ở cữ được một lứa, những năm đứa trẻ nhỏ xiu trông xinh lắm kia. Chích! chích!

Hương mẹ lơ đãng trả lời cô chích chòe lắm điều:

— Chị nói gì kia ạ? Xin lỗi chị, tôi không nghe chị nói gì cả.

Chích chòe giương mắt nhìn hương, vênh đuôi lên rồi vỗ cánh bay đi. Hương mẹ không để ý tới điệu bộ tức giận của chích chòe, cứ rúc đầu vào con mà hôn hít âu yếm. Con bé hoang mang, ngơ ngác nhìn quanh mình, những hình ảnh mới lạ bên ngoài hỗn độn in vào trong trí khôn còn non nớt. Ánh nắng lọc qua lá cây, dịu dàng soi sáng một vùng rừng thẳm. Những thân cây cổ thụ vươn cao lên không; dưới chân cây, lá khô sào sạc trong ngọn gió nhẹ. Mấy cây lau chốc chốc lại chạm đầu vào nhau như thì thầm nói chuyện riêng. Dưới nội cỏ ướt sương, có muôn vàn tiếng động rất khẽ của côn trùng, giun giế, ở trên một bụi tre, một bọn sáo sậu cãi nhau chí cha chí chát, còn đâu đâu cũng thấy mấy con chim gi, chim sâu, đậu chỗ này, bay chỗ kia, không lúc

nào yên sở. Xa xa, như cầm nhịp, vọng đưa lại tiếng chua ngoa của con chim thân yêu của những nơi nước độc : « bắt cô trói cột ! bắt cô trói cột » !

Mọi vật trong rừng đều rung động theo một điệu sống mạnh mẽ, nhưng con hương sao mới ra đời chưa cảm thông được với khúc nhạc hòa hợp nhịp nhàng ấy ; nó chỉ biết nó khoan khoái trong người, đói và bú cho no. Con hương mẹ đứng yên cho con bú, thỉnh thoảng mới cúi đầu xuống liếm lông con và nói se se :

— Bú đi con ! bú đi, Búp. Bú đi, Búp yêu dấu của mẹ.

* *

Con Búp lớn lên rất nhanh chóng. Nó theo liền mẹ nó như cái đuôi. Nó còn bé lắm nên mẹ nó không dám đi xa, chỉ quanh quẩn trong bụi rậm, hay lần theo những con đường nhỏ khúc khuỷu trong khu rừng gần để kiếm ăn. Sáng nào ra đi chúng cũng gặp cô Sóc vắt vẻo cái đuôi đằng sau lưng, nhanh nhẹn từ trên cây vông cao tụt xuống đất rồi lại leo lên trên cành cao. Vừa làm cái trò chơi ấy, cô vừa hỏi :

— Chị hương đi đâu sớm sủa thế ? Ủi chà ! con bé trông xinh quá, giống chị như đúc.

Hương mẹ đứng chân, đáp lại mấy câu, vừa nói vừa vuốt ve con, trong lòng sung sướng. Trong khi ấy, cô Búp chạy lăng xăng chung quanh mẹ, lúc bên trái, lúc bên phải, rúc vào bụng mẹ đớp mấy đớp sữa rồi tạt sang bên bụi cho lá sát vào cạnh sườn hay ngheh cồ đớp một cái búp cây non và mềm. Cô dẫm lên lá khô rơi thành từng đệm, lắng tai nghe tiếng lá vỡ lạo sạo, hay hít mùi thơm của cỏ của hoa, hoặc ngơ ngác nhìn con ruồi xanh đập cánh vo vo ở một chỗ như một vết mực ở khoảng không rồi vụt bay ngang vào bụi rậm.

Một buổi sáng, trời trong hơn mọi khi, hương mẹ dắt con theo con đường quen thuộc trong khu rừng. Nhưng lần này, lúc sắp sửa ra về, hương mẹ không quay lại mà tạt vào con đường ngang và len lỏi vào lỏi mấy bụi xim trụi. Đột nhiên, Búp thấy hoa cả mắt. Bấy lâu quen với thứ ánh sáng mát và dịu trong rừng sâu, nay bỗng gặp ánh nắng chan chứa của vừng dương mọc đã hơn con sào đập vào mắt, vào mũi, Búp choáng váng, phải nhắm mắt lại một lúc mới tỉnh. Lúc Búp mở mắt ra Búp thấy trước mặt một cánh đồng cỏ rộng dương rung động dưới ánh nắng tung bừng của một ngày thu mới chớm. Cô bé bỗng nhiên thấy máu chạy mạnh hơn trong huyết quản,

CON UUU SAO

5



bốn chân như muốn đập rất nhanh. Búp không nghĩ ngợi gì, chạy băng ra như tên bắn. Cô mang máng nghe thấy mẹ kêu lên một tiếng thất kinh, nhưng cô không kìm được mình, thân thể văng theo bốn chân. Cô nhẩy vào đám cỏ non lá dài, lẫn mình trong ánh sáng và hương thơm, ngây ngất và say sưa. Búp cảm thấy nắng ấm đượm vào da, và các thớ thịt như đương nở rãn ra. Khoan khoai, cô chỗi dậy, chạy vụt về phía mẹ. rồi, lúc gần đến nơi, tự nhiên vùng quay trở lại, phóng thẳng một mạch ra giữa cánh đồng. Đương phóng rất nhanh, Búp thích chí tự kìm lại, bốn chân dừng hẳn, vững chắc như bằng thép. Một chiếc lá cỏ ở trước mặt cô bỗng vụt lên cao. Búp hấp háy mắt nhìn theo, kinh ngạc :

— Vù . . . vụt ! Cái gì mà hăng thế ? Làm người ta hết hồn !

Chiếc lá cỏ là một con châu chấu.

Búp còn đương ngơ ngác thì bỗng ở bên cạnh, hai con bướm trắng rung rinh trên ngọn cỏ tự nhiên rời ra bay lên chập chờn trên đầu Búp. Búp hoang mang buột mồm nói :

— Ô kia ! Hea biết bay.

Một con bướm liệng thấp xuống, nói :

— Không phải hoa đâu, bướm đấy.

Rồi lại bay lên đuổi theo con bướm bạn và bảo :

— Con bé ngây thơ nhỉ, chị nhỉ. Nhưng chị trông nó kia, xinh không ?

Sự thật thì Búp lúc bấy giờ trông xinh quá. Cô đứng trong nội cỏ non, thân hình thon thon và mềm mại, ánh nắng chiếu nổi bật những đốm trắng trên nền da màu vàng sẫm. Đầu cô hơi nghiêng, đôi con mắt thơ ngây như hỏi han. Y như dáng dấp những con hương thường vẽ đứng cạnh một cô tiên thời gió dưới gốc thông, trong những bức tranh cổ.

Hai con bướm chập chờn bay lại và hỏi Búp :

— Sao em lại đứng ngây ra đấy ? Trông hai chị lạ lắm à ?

Búp hỏi :

— Hai chị thật không là hoa à ? Làm thế nào mà bay được, hả chị ?

Hai bướm nhìn nhau, mỉm cười cho câu hỏi thật thà của con hương con, rồi lững lờ bay đi, không đáp. Búp nhìn theo bướm, nhắc thầm lại câu hỏi :

— Ừ, làm sao các chị ấy bay được nhỉ ?

Nhưng Búp quên ngay câu hỏi và quên cả mọi vật, vì Búp nghe thấy tiếng mẹ gọi. Búp

chạy băng về phía mẹ đứng, và đến lúc trông thấy cạnh mẹ có một hương lớn bằng mẹ mình nhưng béo hơn và hai con hương nhỏ đương đứng hiền lành bên nách, Búp tự đứng thấy bẽn lẽn, nhảy từ tốn hơn, và lúc tới nơi, khoan thai đến nép vào bên sườn mẹ như một cô con gái nhà thế gia nền nếp.

Mẹ Búp bảo :

— Ra chào dì đi con.

Dì Búp âu yếm nhìn cháu rồi nói :

— Trông nó bé nhưng được cái chắc. Cái mõm đen lánh và cặp mắt to thế kia, sau này tha hồ mà dặt chồng. Mịch và Đan ra chơi với em đi con.

Hai con hương con ngấp những bước lại chỗ Búp. Bỗng có tiếng lá cỏ gianh sột soạt. Mẹ Búp và dì Búp vội vã quay lưng, phóng nhanh vào khu rừng, vừa phóng vừa gọi con nhảy mau theo. Búp phi sau gót chân mẹ, trong bụng kinh hoàng tuy không hiểu vì lẽ gì.

••

Chiều hôm ấy, thủng thỉnh đi bên cạnh mẹ, Búp hỏi :

— Ban sáng sao mẹ lại chạy thế hử mẹ ?



Mẹ Búp nhìn con, cặp mắt lo lắng :

— Vì mẹ thấy động.

— Sao động lại phải chạy hờ mẹ ?

— Rồi con lớn lên con biết. Hễ có động là có nguy hiểm con ạ. Mẹ sợ...

Mẹ Búp ngáp ngừng sợ hãi nhìn chung quanh rồi cúi xuống rỉ vào tai con :

— Mẹ sợ cọp.

Búp nói to :

— Cọp là ai kia hờ mẹ ?

— Suyt ! Nói sẽ chứ, con. Rồi con sẽ biết. Nó là kẻ thù của nòi giống ta. Gặp nó là chết đấy, con ạ. Con phải theo liền mẹ, tập nghe, tập ngửi, tập chạy... Nhất là chỗ cánh đồng, không có mẹ không được ra đấy, nghe không ? Nguy hiểm lắm, con ạ.

Búp thở giải. Búp nghe mẹ nói, sợ lắm ; nhưng Búp nhớ tiếc cánh đồng cỏ non, với ánh sáng tung bừng, với con bướm mềm mại chập chờn trên cánh hoa. Đẹp làm sao ! Sung sướng bao nhiêu ! Sao lại có thể có con cọp quái gở kia được ? Làm sao nó lại tác ác, sao nó không chạy nhảy vui vẻ và hiền lành như Búp ? Trời đẹp và trong, gió mát, nắng ấm sao nó không tận hưởng như Búp sáng hôm nay. Còn đói khát, thì kia, nước suối trong vắt róc rách chảy trong khe đá, kia búp non,

lá mềm của cây rừng, có thiếu gì đâu !

Búp không thể hiểu được. Nhưng Búp ngoan, biết vâng lời mẹ. Ngày theo ngày, Búp khôn lớn hơn, nhiều kinh nghiệm ra. Búp tập nhận rõ tiếng lá khô reo trong gió, tiếng cánh đập của con chim cu, tiếng chuột vừa rúc rích vừa chạy vào hang. Cô quen phân biệt cái mùi ần trong gió, hương thơm của hoa hay mùi riêng của từng giống thú, giống chim sống chung quanh. Có khi cô đứng ngấm chí công lộng lẫy, chí trĩu bạc đóm dăng mà quên không nhai nốt lá cỏ cô vừa ngắt còn đương ngấm trong mồm.

Búp quen cả với đêm tối, với tiếng côn trùng than vãn, tiếng con rắn leo lên cành cây và tiếng chim kêu thất thanh. Một đêm kia, đương nằm ngủ, Búp bỗng giật mình, hai tai dựng thẳng : Búp vừa nghe thấy có tiếng cười ghê rợn trên cành trám. Một con cú đen chũi ở đâu bay về nhất định đóng đô ở đấy :

— Hi, hi ! ở đây được đấy. Vrrù !

Trông thấy Búp lo lắng nhìn mình bằng đôi mắt ngây thơ, cú ta sù lông ra, dương to hai con mắt thô lỗ, bạnh má ra dọa nạt :

— Hi hi ! Đã sợ chưa ?

Búp kinh hãi quá, nhắm mắt lại, nép vào bụng mẹ, làm cho cú càng thích chí, cười lên

một chuỗi ròn.

Nhưng đêm này qua đêm khác, cú vẫn đậu ở trên cành trám và Búp đã quen với điệu bộ hung hăng của cú. Búp biết cú thật ra hiền lành lắm, ngày thì nhắm mắt lại, đậu yên một chỗ như Bụt nhập định, đêm thì làm dữ để dọa Búp chơi. Tuy nhiên, những lúc cú sù lông, bạnh má, trố mắt nhìn Búp và hỏi : « Hi hi ! Đã sợ chưa ? » thì Búp cũng trả lời : « Sợ lắm » để lấy lòng. Cú thích lắm, cười rồi nói chuyện với Búp.

Chỉ có một điều, Búp vẫn tò mò muốn biết mà đem hỏi mẹ lúc nào mẹ cũng mắng gạt đi. Quen với cú rồi, Búp mới nói :

— Bà cú ơi, cọp là con gì hở bà ?

— Cọp ấy à ? Nó là một con bò vẫn lùn, có cái mồm to trông dữ tợn lắm.

— Trông nó có dữ bằng bà không ?

Cú bạnh má ra trả lời :

— Bằng thế nào được !

Từ đấy. Búp đỡ hoang mang sợ hãi. Và những lúc gặp dì và hai anh họ — mà bây giờ Búp gặp họ luôn — Búp thì thầm nói chuyện cọp cho hai anh nghe. Mịch nói :

— Không phải đâu. Nó ghê lắm kia, bà cú hăm vào đâu. Nó to hơn cả voi, và răng nó nhe ra to bằng sừng của dì ấy, trông cũng đủ



rợn lòng gáy rồi.

— Anh đã trông thấy nó chưa ?

— Trông thế nào được. Trông thấy là chết rồi còn gì.

Tuy vậy Búp vẫn chưa tin. Một hôm trời đẹp, mẹ và dì Búp lại đưa lũ con ra cạnh cánh đồng cỏ. Búp, Mịch và Đan nô rồn vui sướng trong ánh nắng. Bỗng lại như lần trước, có tiếng sột soạt trong bụi cỏ gianh lá dài và sắc, và tiếng mẹ và dì Búp gọi con, Nhưng lũ hương nhỏ chưa kịp chạy thì bỗng có tiếng hồ rống. Búp riu chân lại không chạy được nữa. Búp vừa trông thấy một con cọp vằn từ trong đám cỏ gianh nhảy chồm ra vồ lấy Đan đứng gần đấy. Tiếng Đan kêu thảm thiết, Búp không bao giờ quên được. Mịch nhanh chân đã chạy mất, còn Búp, giờ thì Búp hoảng sợ, trống ngực đánh mạnh, và đôi mắt thơ ngây từ nay in hình ảnh thống thiết của người bạn bị vồ kêu thương. Giá thử lúc bấy giờ con cọp quay lại bắt nốt Búp, thì Búp cũng đứng yên đành chịu một số phận khủng khiếp như bạn, nhưng cọp tham mỗi, cặp Đan lững thững đi, để lại đằng sau một con hương con sợ hãi đứng chôn chân một chỗ nhìn theo cho mãi đến khi cọp đi khuất vào đám cỏ gianh.

Từ đây, Búp không thấy trong lòng thanh thản vui sướng như trước nữa. Tại làm sao con cọp lại vồ hương bạn của Búp? Búp mỗi khi nhớ đến cảnh thảm thương ấy, lòng lại nao nao lên muốn khóc. Và Búp lại nghĩ đến những cảnh thảm thương khác chung quanh: con cáo đuôi bắt con chuột, con rắn leo lên tổ chim ăn trứng, con cắt đuôi bắt con gà rừng con. Trên hết cả giống ác thú ấy, có con cọp, chúa tể của sơn lâm. Búp cảm thấy thêm ghen con vật hung ác nhưng dũng mãnh ấy và thấy đời sống của giống hương nai mình nhỏ nhen hèn kém quá. Búp buồn bã nhìn lên trời xanh, như hỏi han những câu hỏi không ai trả lời được. Cô đi tìm những nơi vắng vẻ, ngồi hàng giờ nhìn vào quầng không, và gầy người đi.

Tiết trời dần đã sang xuân. Sáng sớm một hôm kia trời vừa bình minh, rừng thẳm đã thức dậy. Cô phong lan uốn mình nói:

— Ngủ no rồi.

Một bông tầm xuân soi vào giọt sương đọng long lanh:

— Yên nhớ, đừng tan vội.

Giọt sương đáp:

— Cô xinh quá. Cái má mơn mơn ra.

Một con ong ở đâu bay lại rúc vào nhị hoa,

vừa rúc vừa nói :

— Đẹp lắm rồi, làm dáng mãi.

— Khéo chị này ! Nhẫu nát cả người ta bây giờ.

— Ủi chà ! chị nhiều mặt nhỉ !

Con khướu non ở trên ngọn đa vắt vẻo nói :

— Trời đã ưng sáng, dậy thôi, dậy thôi.

Chị chuột chủ nằm trong hốc cây nói leo lên :

— Gớm, cứ leo sáo mãi. Im đi cho người ta ngủ. Còn đêm tối chứ đã sáng đâu.

Cô chim khuyên thỏ thỏ :

— Sáng rồi. Trời trong như đúc ngọc lưu ly.

Và như nối lời chim khuyên, tiếng hót cô sơn ca bỗng vút lên cao, trong vắt như nước suối, mơn trớn như ánh bình minh trên cánh bướm.

Búp thức giấc đã lâu, nhưng chưa chỗi dậy, nằm yên nghe khúc nhạc ấm áp của mọi vật trong rừng đương ca ngợi sự sống trở lại với ánh sáng mặt trời. Cô nghe tiếng bìm bịp đều đều ở xa vọng lại như tiếng nhịp trầm của bản đàn réo rắt. Búp cảm thấy điệu sống nhịp nhàng, cân đối, hòa hợp như đương dâng lên cao, lên cao vút, qua mấy tầng mây trắng phất phơ, có lẽ lên quá cả những ngôi sao đêm



hôm trước lấp loáng trong đèn thắm.

Bỗng con chim khách vụt bay đến, hót hơ hót hoảng :

— Cách cách ! trốn đi, trốn đi.

Một đàn sáo sậu bay ủa đến, thi nhau nói :

— Chính nó rồi. Chạy đi, chạy đi trước.

Bản nhạc rừng như ngang giây rồi rối loạn.

Búp chỉ nghe thấy cánh chim đập mau và tiếng kêu thất thanh. Vài ba con gáy tất tả bay qua. không nói một tiếng. Một con cu xanh ngừng cánh đậu tạm trên cành vông, thở hồn hèn. Hai con gà gô lủi vào bụi cây gọi nhau :

— Trốn cho kín, đét đét đa đa ! Trốn cho nhanh.

Mẹ Búp đứng sững, mắt mở to, tai giương thẳng như cánh bướm, mũi phập phồng đánh hơi. Có tiếng cành cây gãy. Dì Búp, Mịch và hai con hươu khác xông ra. Dì Búp vừa chạy vừa kêu :

— Chính nó rồi chị ạ, chị chạy cho nhanh thôi.

Mẹ Búp không theo lời em, đứng sững đánh hơi một lần nữa rồi ra hiệu cho Búp theo sau. Mẹ Búp tạt ngang vào bụi rậm, nhảy qua một cái suối, chui vào một cái hang đá kín đáo rồi theo lỗ hồng trèo lên. Khi ra ngoài ánh sáng,

Búp thấy mình ở trên cao, trong một đám cây gai góc, và dưới gốc một cây si lớn. Mẹ Búp ra hiệu cho con nằm xuống và yên lặng nghe ngóng.

Qua kẽ lá, Búp nhìn rõ bên kia bờ suối, các giống thú các giống chim lũ lượt theo nhau trốn vào rừng rậm, hốt hoảng như có một sự gì nguy hiểm ghê gớm theo ngay sau lưng. Một đàn hươu nai chạy vội qua, sừng con nào cũng vương đầy lá cây nặng trĩu ; một con bò mộng vụt đâm vào bụi cây ; mấy con cun cút lủi vào khóm cỏ mái. Thương hại cho một chị trĩ vàng óng đang bay là xuống mặt đất, mệt quá hay sợ không lê chân đi được nữa, nằm nép bên bụi xim há mỏ kêu chiêm chiếp. Búp nằm yên, kinh khủng nghĩ thầm :

— Chắc là cọp rồi. Cọp nó đến tìm mồi, nên ai nấy đều sợ mà chạy trốn hết.

Như đáp lại ý nghĩ của Búp, có tiếng gầm rồi một con cọp, hai con cọp chạy vụt qua, cũng hốt hoảng sợ sệt như giống thú khác, không để ý gì đến mấy con hoẵng, con thỏ cũng đang chạy cùng một đường. Búp ngạc nhiên và hoang mang, không hiểu vì lẽ gì cả đến con ác thú chúa cả sơn lâm cũng có vẻ khủng khiếp. và ai nấy đều cho chạy trốn là một bổn phận thiêng liêng.

Chợt có tiếng chó sủa ran và Búp đánh hơi ngửi thấy mấy thứ hơi lạ lùng, ghê tởm. Ngay trước mặt Búp, một con chồn bị con chó săn đuổi rất gấp. Chì chồn chạy đã mệt lả, quay lại nói :

— Bức nhau làm gì ! anh tha cho tôi.

Chó sủa .

— Không ! không ! gâu ! gâu !

Chồn đuối sức quá rồi, chạy đến hốc đá hốt nhiên quay lại nhìn chó, van lơn :

— Thì anh hãy tha tôi làm phúc. Anh hãy nghĩ đến tình đồng hương, đồng xứ...

— Không biết, gâu gâu !

Chồn thấy chó xử ức, giận uất lên đến cổ, giương mắt nhieu thẳng vào mặt chó, quát :

— Quân phản trắc !

Con chích chòe trên cây nhắc lại :

— Chích chích, quân phản trắc.

Và con khướu, con sáo, con khách, con sóc, ai nấy đều kêu kêu riếu :

— Quân phản trắc, quân phản trắc !

Quạ đập cánh giận dữ mắng :

— Xấu hổ !

Chó kêu :

— Gâu ! gâu !

Rồi chó nhảy vào cắn chồn :

— Nó ở đây, ở đây !



Ngay lúc ấy có tiếng súng nổ ầm ầm và muôn thú chim chóc đều im tiếng, khủng khiếp bay chạy tán loạn.

Trong mấy hôm liền, rừng xanh chưa hoàn hồn, và cuộc săn bắn của ông châu đã giết hại mất nhiều mạng muôn thú. Chị cú xanh không dám đậu lâu một chỗ, hễ có tiếng động nhỏ là vỗ cánh bay đi vội vã. Cô cu-li không mấy khi rời ra ngoài cái hốc cây, cứ hai tay ôm đầu cuộn tròn lại như sợ mở mắt ra là trông thấy cái thảm cảnh hôm nọ diễn lại một lần nữa.

Búp lúc nào cũng vênh tai nghe ngóng. Hễ gặp dì và Mịch là nói chuyện về con người ghê gớm. Mịch nói :

— Tôi sợ quá.

— Em thấy nó rồi cơ. Em trông con vật dị kỳ ấy không có gì dữ tợn cho lắm. Thế mà cả đến ông ba mươi nghe thấy cũng cúp đuôi chạy.

Những khi đứng một mình, Búp nhớ đến việc cộp sọ người thì trong lòng thấy vui thỏa đôi chút, như có ai báo thù họ cái chết của con hương bạn bị cộp vồ. Nhưng Búp càng cảm thấy rõ chung quanh mình toàn là kẻ thù cả, và thấy đời sống của mình khó khăn quá.

Song ý nghĩ ấy chỉ thoáng qua trong óc Búp, và chỉ một phút sau là Búp đã quên cả nguy hiểm nhẩy cõn bứt lá non hay đứng lại cõ sừng vào gốc cây. Búp sẽ quên hết nếu những việc xảy ra và mẹ Búp luôn luôn không nhắc Búp nhớ đến. Một hôm, Búp đang nói chuyện với cô chích chòe thì mẹ Búp ở đâu về bảo Búp đi theo. Qua một quăng rừng, hai mẹ con đến cạnh suối, và Búp giật mình lúc trông thấy bên một thân cây để một cái xác người chết đã bị mất một đùi mà. Con cõp cõng đuôi chạy hôm nọ vồ ăn thịt. Búp hỏi mẹ :

— Người cũng bị cõp vồ kia ă ?

Mẹ Búp nhìn con nói :

— Giống ác thú thường là ăn thịt lẫn nhau, con ă.

Và Búp cảm thấy số phận của loài hương cũng không hèn kém gì hơn số phận của bọn ác thú kia.

. . .

Ngày qua tháng lại, chẳng bao lâu Búp đã thành một con hương lớn. Búp thấy buồn vô cớ, nhớ cái gì không biết, thương cái gì không hay, chỉ tìm nơi vắng vẻ trong rừng rậm để nằm trên đệm lá vàng nhìn vờ vẩn. Đã lâu, mẹ con ở riêng, Búp thỉnh thoảng mới gặp mẹ, và gặp vào những lúc bất thần nhất. Mẹ

Búp đã già, và vẫn không giống các hương khác. Ít khi người ta được gặp mẹ Búp ; có khi năm bảy con hương đang nói chuyện, mẹ Búp đột nhiên trong bụi rậm ra lúc nào không biết, rồi nói một vài câu lại đột nhiên đi, không biết đâu mà tìm nữa.

Búp thấy đời thiếu thốn một thứ gì và những lúc Búp khổ sở nhất thì lại thấy mẹ đến vuốt ve, nhìn con như nửa mừng nửa thương, rồi lại đi. Đôi mắt mẹ hình như nói nhỏ với Búp :

— Không sao, nếu con kiên tâm. Con phải tự con tìm lấy đường đi, mẹ không bảo được.

Sau những buổi gặp mẹ, Búp thấy lòng thư thái hơn, nhưng vẫn không hết thắc mắc. Búp đi lang thang, hết chỗ này đến chỗ khác, như có một linh tính sui giục.

Một hôm, Búp đang mơ màng bên cạnh một giòng suối nước trong, bỗng gặp một con hương lạ, sừng dài, mắt sáng. Hai con hương nhìn sững nhau và cảm thấy trời sinh ra để sống đời với nhau trong sự yêu thương. Hai hương cùng xuống uống nước, rồi như một định mệnh đã sắp đặt từ trước, song song cùng đi cùng nói chuyện đậm đà, âu yếm. Và từ đấy, Búp thấy lòng êm ấm đầy đủ, vui vẻ cùng bạn mới cùng tìm lá non, cùng đập ả



vàng. Một lúa đôi đẹp như một bức tranh, tô điểm cho cảnh rừng hoang vu thêm xinh, thêm đậm thắm, linh động.

Nhưng nhiều lúc Búp cảm thấy sung sướng quá, và mang mang sợ hãi lo lắng, tưởng chừng như hạnh phúc tốt đẹp quá không lâu bền được. Một hôm ở xa chồng, Búp bỗng thấy xao xuyến trong lòng, và đột nhiên nghe thấy có tiếng chồng gọi ở mãi tận cánh đồng cỏ non phía bên kia rừng. Tiếng gọi đều đều, khiến Búp không kịp nghĩ ngợi, vội tung bốn móng chạy về phía ấy. Đương chạy, bỗng có tiếng gọi, và ngạc nhiên Búp thấy mẹ ở trong bụi xỏ ra, đứng chắn đường nói một cách lo sợ :

— Hãy dừng lại con !

Búp nhìn mẹ nói :

— Chồng con gọi con đấy, thưa mẹ. Mẹ đi với con đi.

Mẹ Búp bảo :

— Mẹ biết rồi. Nhưng không phải chồng con đâu.

— Không phải chồng con ! Mẹ nói lạ.

— Ừ, không phải chồng con. Con hãy khoan, để mẹ đưa đi.

Mẹ Búp nói rồi dẫn Búp rẽ vào bụi rậm đi quanh co trong rừng, theo những con đường

rất hiểm hóc Búp chưa tới bao giờ. Búp lấy làm lạ, hỏi mẹ :

— Sao mẹ lại tìm những lối này mà đi, hả mẹ ?

Mẹ Búp trịnh trọng nói :

— Vì có nguy hiểm cho con. Mẹ vẫn theo dõi con từ trước đến nay để phòng giữ cho con, con không biết đấy thôi. Bây giờ mẹ biết con đi thẳng đến chỗ có tiếng gọi kia là con nguy đến tính mệnh nên mẹ phải đến cứu con...

Quanh co một lúc lâu, hai mẹ con dón đến đến sau một bụi rậm, ngay bên cạnh cánh đồng cỏ. Búp ngheen cổ nhìn ra và giật mình. Giữa cánh đồng, chông Búp nằm chết, máu trào ra ở một vết thương trên cổ, và bên cạnh, người, phải, chính một trong giống người độc ác, đương thỗi vào một cái lá quăn lại và kéo ra những tiếng kêu na ná như tiếng gọi của hương nai. Ông châu đã dùng cái mưu thông thường ấy của bọn đi săn để rử Búp và những con hương gây thơ thật thà khác vào cạm chết.

Búp cố kìm cũng không đứng được ; cô kêu lên một tiếng sê. Tức thì ông châu cầm lấy khẩu súng nhắm về phía cô, Mẹ Búp chỉ còn kịp giục Búp chạy, và tiếng súng nổ giữa lúc mẹ con chạy tạt vào rừng sâu. Mẹ Búp rên rí

một tiếng, một giòng máu đào ở đùi phụt ra rõ giọt xuống cỏ. Búp dừng lại nhìn mẹ, trong lòng thương xót vô hạn. Nhưng biết làm thế nào? Mẹ Búp cắn răng chịu đau, tìm đường rất quanh co mà đi. Búp nhận ra rằng tuy bị thương mà mẹ rất tỉnh táo, thỉnh thoảng đứng lại nghe ngóng, có lúc quay về đường đã đi qua, kỳ lúc máu không rơi vết xuống đệm cỏ nữa mới chịu rẽ vào con đường quen thuộc. Mẹ Búp đứng lại trước gốc cây lớn, bên cạnh một trái núi đá, rồi rẽ lau chui vào một cái hang, đặt mình xuống đệm lá khô và thở dài khoan khoái.

— Thoát rồi, con ạ.

Búp quên cả nỗi buồn riêng, ngày ngày đi bứt búp về cho mẹ ăn và tìm thứ lá riêng để mẹ rịt vào vết thương. Nhưng vết thương không hàn khâu, mỗi ngày lại thấy nặng thêm. Một đêm kia, sau mấy hôm mẹ mệt không ăn uống gì, mẹ Búp gọi Búp đến bên cạnh bảo rằng:

— Mẹ chết mất, con ạ. Nhưng mẹ cũng không tiếc gì, vì còn có con nối dõi. Mẹ xem con có mang được hai tháng rồi, thế là mẹ mừng. Nhất là con đã biết, đã rõ những nỗi nguy hiểm của cuộc đời. Lúc nào cũng phải dè dặt, tìm những nơi bụi rậm hốc đá mà ẩn thân.



nghe chưa con.

Mẹ Búp gương đứng dậy rên rỉ đau rồi nói nói tiếp :

— Giờ thì mẹ phải tìm chỗ mẹ chết.

Búp mếu máo :

— Mẹ cho con theo với.

— Không con ạ, mẹ muốn chết một mình, ở nơi mẹ đã định từ trước. Con ở đây nhé, không được theo mẹ, nghe chưa ?

Rồi mẹ Búp tập tễnh bước lần ra ngoài cửa hang.

•
•

Sáu bảy tháng sau, trên con đường hẹp đưa ra ngoài cánh đồng cỏ, một con hươu mẹ và một con hươu con nhỏ và ngây thơ đi bước một. Búp nhìn con chạy lảng xăng, lúc chạy bên trái, lúc sang bên phải, nghển cổ đón một búp cây non mới nhú còn căng nhựa hay ngơ ngác nhìn con ruồi xanh đập cánh giữa quãng không, trong lòng man mác một tình yêu êm dịu. Búp nhớ lại hồi nhỏ, và tưởng chừng như chính mình là con hươu con đương nô rôn, còn bản thân chỉ là một giấc mộng.

Ra đến cánh đồng cỏ non rục rở dưới ánh

năng, mẹ con Búp tỉnh cờ gặp Mịch cũng đưa con đi chơi sớm.

— Kia, ra chào dì đi con.

Búp vừa nói vừa nhớ đến buổi đầu tiên Búp tiếp xúc với thế giới bên ngoài và mỉm cười. Rồi, trong khi hai con hương con say sưa ánh sáng và gió lộng nô đùa ở trong cỏ, Mịch và Búp, hai chị em đứng cạnh bụi xim trụi, nói chuyện với nhau, trong lòng man mác những hình ảnh xưa.

Búp nhớ lại những nỗi buồn, nỗi lo sợ thừa trước và cảm thấy cần phải đem hết tài sức để hộ vệ đứa con thơ còn chất phác, chưa hiểu đời là một cái bầy cái cạm luôn luôn phải đề phòng. Muông thú không phải ai cũng như loài hương, không làm hại ai, không giết chóc ai, chỉ biết uống nước suối, ăn lộc cây, và thăm lặng ca ngợi cái đẹp man mác mọi nơi. Nhưng con cộp dũ tợn cũng không sung sướng hơn loài người độc ác ; họ tự giết lẫn nhau, giầy xéo lẫn nhau, tự làm khổ nhau. Riêng đôi với ta — Búp nghĩ — chỉ có việc là xa lánh họ, tìm những nơi hẻo lánh, rậm rạp mà ở, và hưởng cuộc sống êm ái với cỏ cây, với nước suối, hoa rừng. Búp lại nhìn con, thăm nhủ rằng con đâu đã biết rõ đời như Búp, hãy còn ngây thơ và chân thật, tưởng

ai cũng như mình, yên ổn mà sống trong hòa nhã, trong bản đàn nhịp nhàng của tạo vật. Búp cảm thấy thương con vô hạn, và lo sợ cho con. Chợt có tiếng lá sột soạt. Búp vội kêu lên :

— Con ơi, chạy theo mẹ thôi, chạy nhanh lên.

Và trong ánh nắng chói lọi của vừng dương lên quả ngọn đũa, bốn con hương chạy vụt vào trong rừng thẳm, màu vàng trên lưng lấp lánh như những vết nắng linh động trong lá cây.

[Faint handwritten notes at the bottom of the page]

[Faint bleed-through from the reverse side of the page]

Giá 0\$50

SÁCH HỒNG

ĐÃ XUẤT BẢN :

- Số 3 : Quyển Sách (tái bản) của Thạch Lam
— 27 : Vụ kiện Trê Cóc của Tú Mỡ
— 4 : Hai thứ khôn (tái bản) của Thế Lữ
— 5 : Quyển sách ước (tái bản) của
Khải Hưng
— 6 : Hai chị em (tái bản) của Thiện Sĩ
— 7 : Lên cung trắng (tái bản) của
Hoàng Đạo
— 8 : Cóc Tía, kịch hai hồi, hai cảnh (tái
bản) của Khải Hưng
— 28 : Hai tháng đầy đủ của một hương
đạo sinh Việt Nam trong rừng
thẳm (tập I) của V. Minh.
— 29 : Hai tháng đầy đủ của một Hương
đạo sinh Việt-Nam trong rừng
thẳm (tập II) của V. Minh.
— 30 : Đứa bé đi cầu của Huyền Kiều
— 31 : Con hươu sao của Hoàng Đạo

NHÀ XUẤT BẢN « ĐỜI NAY »

Imp. Ngày-Nay - Hanoi

Permi d'imprimer N° 175 en date du 19-4-1944
délivré par le Service local de l'I.P.P. du Tonkin.
Tirage 6.000 exemplaires